

Beperk liever veestapel, niet biobenzine

Pieter Pauw (w.p.pauw@gmail.com)

De wereldvoedselorganisatie van de VN (FAO) riep afgelopen vrijdag de Verenigde Staten op om hun biobrandstofprogramma stil te leggen. Omdat de maïsoogst van de VS aan het mislukken is, is er volgens Directeur-Generaal José Graziano da Silva geen maïs genoeg om de wereld te voeden én biobrandstof te maken. Hij sloeg de plank mis – en had zijn aandacht beter op de vleesindustrie – en de individuele vleesconsument kunnen richten.

Er dreigt wederom een wereldwijde voedselcrisis. Na eerdere crises in 2008 en 2010, komt het dreigende tekort ditmaal door de dramatische oogst in de VS. De VS hadden dit jaar een hogere maïsoogst verwacht dan ooit te voren, maar daar komt weinig meer van terecht. Oorzaken zijn de warmste juli ooit (sinds er gemeten wordt) en de aanhoudende droogte in de 'Midwest corn-belt' – die overigens aan de oostkant van de VS ligt. Landelijk valt de oogst per hectare dit jaar waarschijnlijk 19% lager uit dan in 2010-2011. Omdat de VS goed is voor 53% van de wereldwijde export van maïs, is de mislukte oogst ook een groot internationaal probleem. Eerdere prijsstijgingen in de afgelopen jaren leidden al tot voedselrellen in meer dan dertig landen. Maar recente prijsstijgingen spannen de kroon: de prijs van maïs steeg alleen in juli al met 25% en ligt nu hoger dan de eerdere recordprijzen van april 2011 en juni 2008.

Toch wil de VS haar plan handhaven 40% van haar maïsoogst tot biobrandstof verwerken. Daar zitten namelijk grote voordelen aan: de VS wil minder afhankelijk zijn van dictatoriale oliestaten, een alternatief te hebben wanneer de olie echt te duur wordt, en bovendien is biobrandstof uiteindelijk beter voor klimaat en milieu.

Binnen de VS is er al weerstand van bijvoorbeeld veeboeren. Maar nu mengt de FAO baas zich in binnenlandse aangelegenheden: hij deed een appel op de VS om hun miserabele maïsoogst voor 'food and feed' te gebruiken, om daarmee verdere prijsstijgingen te voorkomen. Nobel, want wie is er nou niet tegen honger in de wereld? Maar de maatregel zou slechts een korte invloed hebben op de voedselprijzen. Dat er dan duizenden banen in de energiesector verdwijnen, vermeldt hij niet. Maar dat juist hij, als voorman van de voedselorganisatie, geen woord rept over vleesproductie is ronduit schokkend.

Wereldwijd gaat namelijk slechts 6.4% van de wereldgraanproductie (waaronder maïs) naar de productie van biobrandstof, terwijl ruim een derde verdwijnt als diervoeder. Op deze manier wordt uiteindelijk 70% van de landbouwgrond op aarde gebruikt voor de veestapel, terwijl deze slechts 15% van het wereldwijde voedsel produceert (uitgedrukt in Kilocalorieën, Kcal).

Een volwassen vrouw heeft dagelijks ongeveer 2000 Kcal nodig, een man 2500. Er wordt echter veel meer geproduceerd. Wereldwijd is de dagelijkse 'eetbare oogst' maar liefst 4600 Kcal per persoon per dag! Helaas en vaak overbodig, gaan er zo'n 1400 Kcal verloren bij opslag, transport, en als afval van huishoudens. Maar er verdwijnen dagelijks ook 1700 Kcal in enorme massa's koeien, kippen, varkens enzovoort, en die 'geven' daarvan slechts 29% weer terug in de vorm van melk, kaas en vlees. Ondanks de overproductie, kan de landbouw hierdoor niet voorzien in de dagelijkse Kcal behoefte van de mens.

Maar het is duidelijk: die mogelijke voedselcrisis waar Graziano da Silva het over heeft, hoeft helemaal niet te bestaan. Voedsel genoeg. Maar voedsel, en biobrandstof en vlees, dat lukt niet. Biobrandstoffen zijn omstreden, en terecht. Ze staan nog in de kinderschoenen, en kan nog veel aan worden verbeterd. Toch is het beter om onze overvloedige oogst in biobrandstoffen te stoppen dan in vlees. De productie van vlees heeft wereldwijd negatieve effecten op bijvoorbeeld de biodiversiteit en de waterkwaliteit, en verspreidt ziektes zoals vogelgriep en de gekke koeien ziekte. Voor onze gezondheid hoeven wij nauwelijks vlees te eten: 50 gr vlees per twee weken schijnt genoeg te zijn om de belangrijke bouwstoffen binnen te krijgen. Daarnaast is de CO2 uitstoot van een vleesmaaltijd 25 keer hoger dan van een vegetarische maaltijd. De veehouderij is verantwoordelijk voor 18% van de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen. En meer klimaatverandering betekent meer mislukte oogsten – zoals Graziano da Silva wel in zijn stuk vermeldt.

De kwestie is niet 'voedsel of biobrandstof', maar 'genoeg voedsel of, of te weinig vlees'. Wij kunnen wachten tot deze FAO baas voortschrijdende inzichten vergaart, of vervangen wordt. Maar een eenvoudigere en effectievere oplossing voor allerhande voedselproblemen is om doodeenvoudig een aantal avonden in de week geen vlees in de pan gooien.